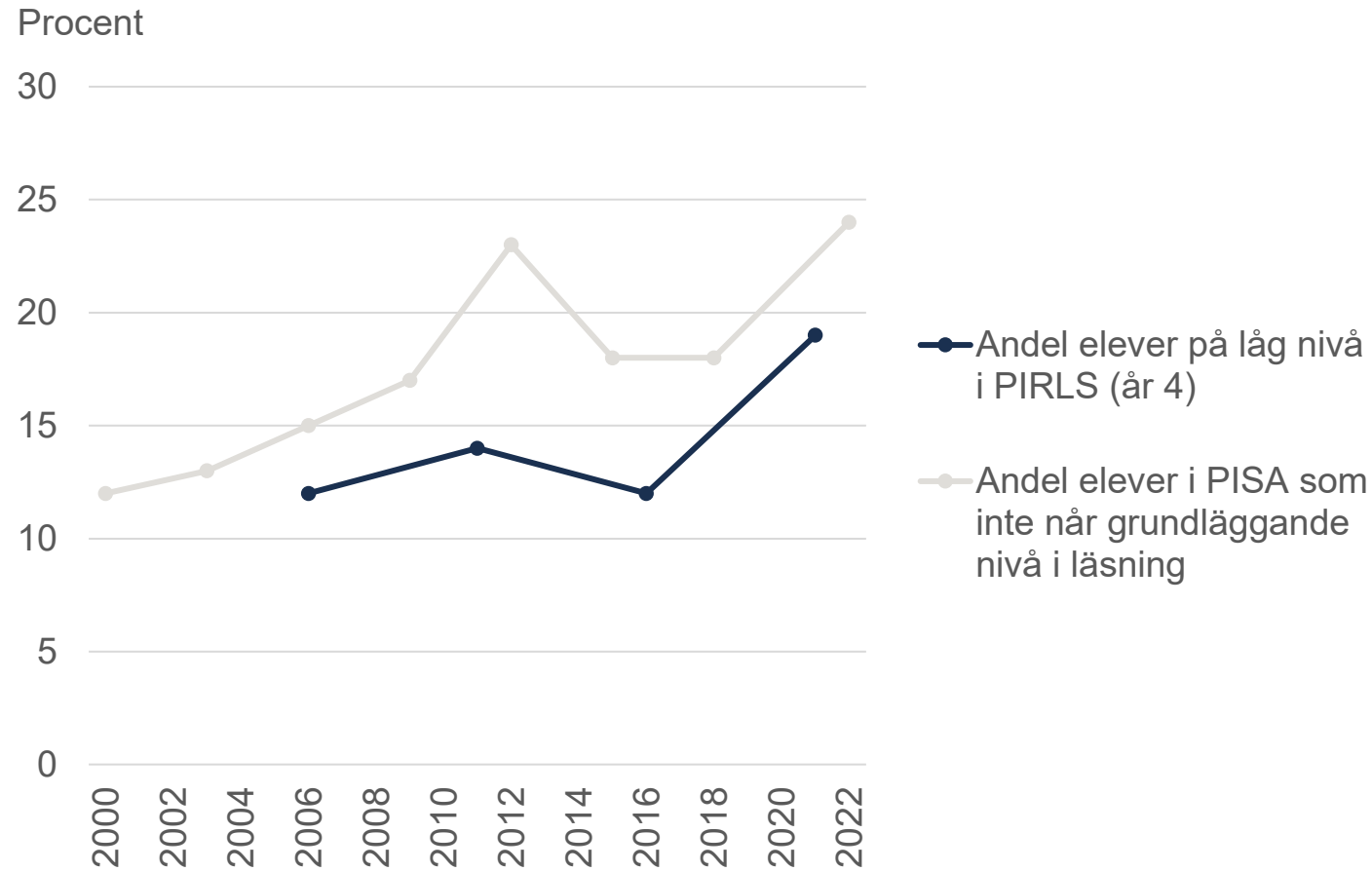

Mer obligatorisk undervisningstid för elever som behöver det

2024-12-20

Sverige har en läskris

Behovet av mer undervisningstid

- En del elever behöver mer undervisningstid, helst redan i lågstadiet. Men ofta inte mer av samma.
- Många elever behöver istället intensiv undervisning i mindre grupp och kring specifika moment.

Förstärkningsundervisning i skolan – En försöksverksamhet för fler behöriga elever

SOU 2024:94

Regeringskansliet

Utbildningsdepartementet

Våra direktiv

Mer obligatorisk undervisningstid för elever som behöver det (dir. 2023:174)

- bedöma och lämna förslag om i vilken utsträckning det ska bli obligatoriskt för huvudmän att erbjuda lovskola eller extra studietid i fler av de obligatoriska skolformerna och i fler årskurser,
- ta ställning till och föreslå i vilka av de obligatoriska skolformerna och i vilka årskurser som elever ska kunna bli skyldiga att delta i lovskola eller extra studietid eller annan läxhjälp,
- undersöka och presentera alternativa förslag till utökad undervisningstid för elevgrupper som utredningen eventuellt bedömer inte bör omfattas av en skyldighet att delta i lovskola och extra studietid,
- analysera förutsättningarna för rektorer att besluta att en elev ska gå om en årskurs och föreslå åtgärder för att underlätta sådana beslut,
- analysera förutsättningarna för och lämna förslag på hur undervisningstiden kan utökas för nyanlända elever,

Våra direktiv

Mer **obligatorisk undervisningstid** för **elever som behöver det** (dir. 2023:174)

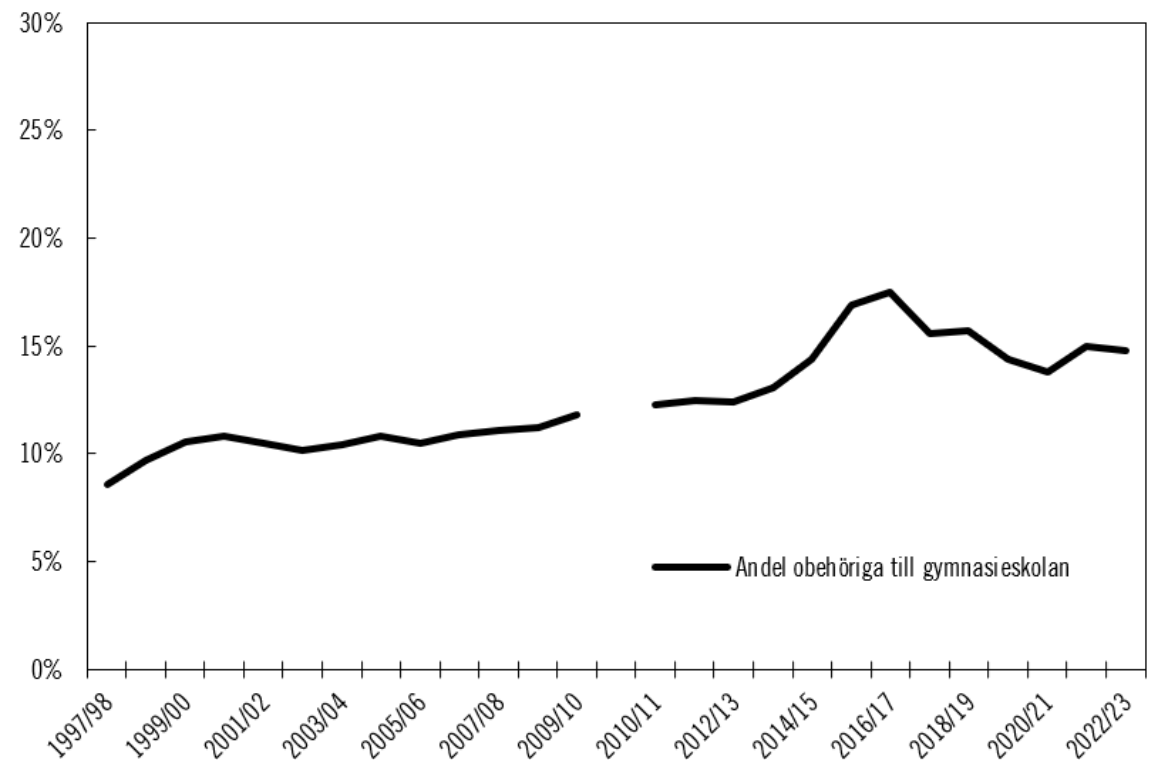
- bedöma och lämna förslag om i vilken utsträckning det ska bli obligatoriskt för huvudmän att erbjuda lovskola eller extra studietid i fler av de obligatoriska skolformerna och i fler årskurser,
- ta ställning till och föreslå i vilka av de obligatoriska skolformerna och i vilka årskurser som elever ska kunna bli skyldiga att delta i lovskola eller extra studietid eller annan läxhjälp,
- undersöka och presentera alternativa förslag till utökad undervisningstid för elevgrupper som utredningen eventuellt bedömer inte bör omfattas av en skyldighet att delta i lovskola och extra studietid,
- analysera förutsättningarna för rektorer att besluta att en elev ska gå om en årskurs och föreslå åtgärder för att underlätta sådana beslut,
- analysera förutsättningarna för och lämna förslag på hur undervisningstiden kan utökas för nyanlända elever,

Allt fler blir inte behöriga

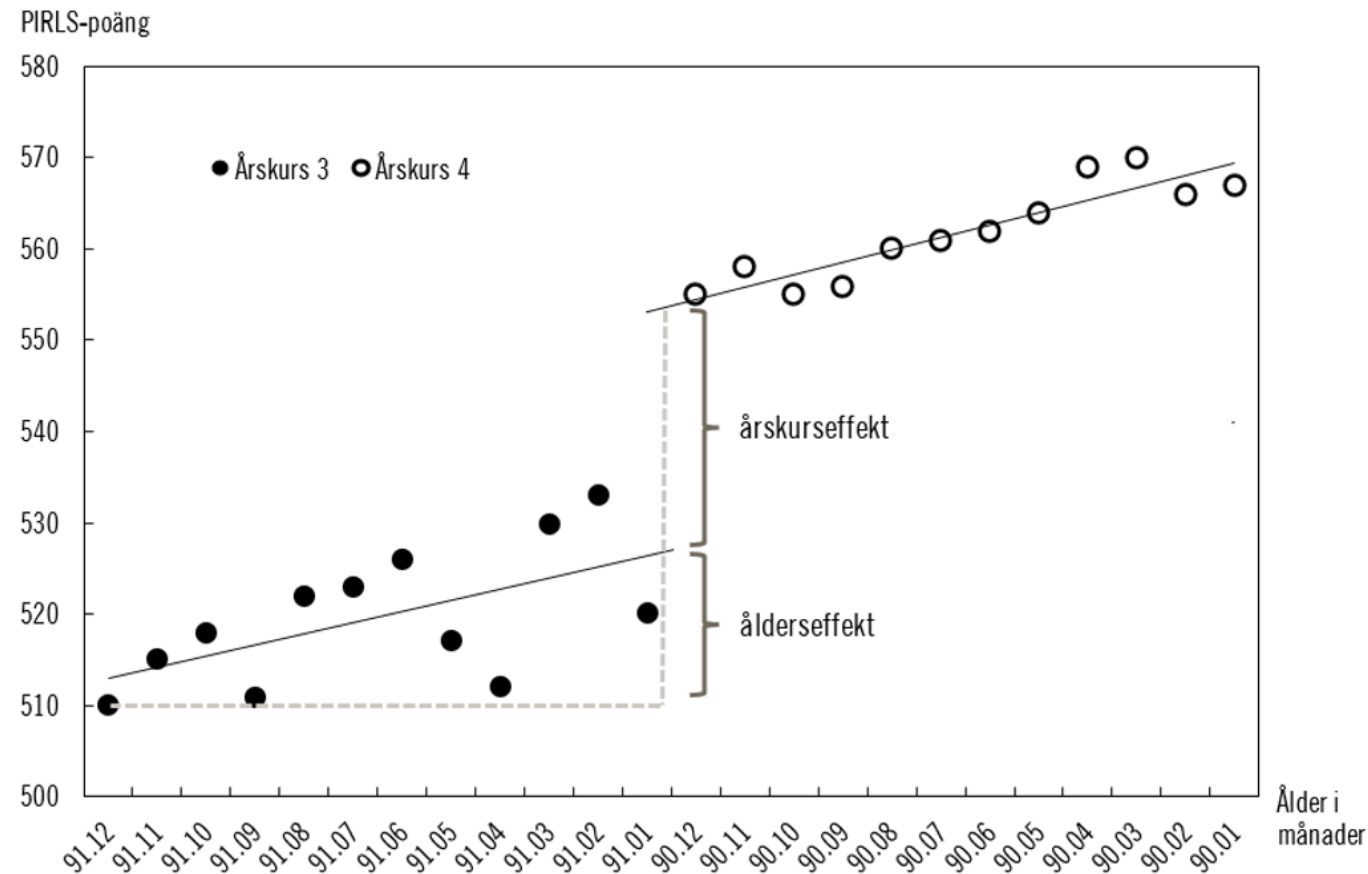
- Andel obehöriga har ökat över tid, i genomsnitt ca 0,26 procentenheter per år.
- Råder stora skillnader mellan olika elevgrupper.
 - *Nyanlända överrepresenterade med 400 %*
 - *Elever med lågutbildade föräldrar 200 %*
- Har det kompensatoriska uppdraget blivit svårare?

Figur 3.2 Andel elever som inte var behöriga till nationellt gymnasieprogram efter år 9 i grundskolan
Läsåren 1997/98–2022/23

Undervisningstid har betydelse

Figur 3.1 Ålders- och årskurseffekt för elever i åk 3 och 4 i PIRLS 2001

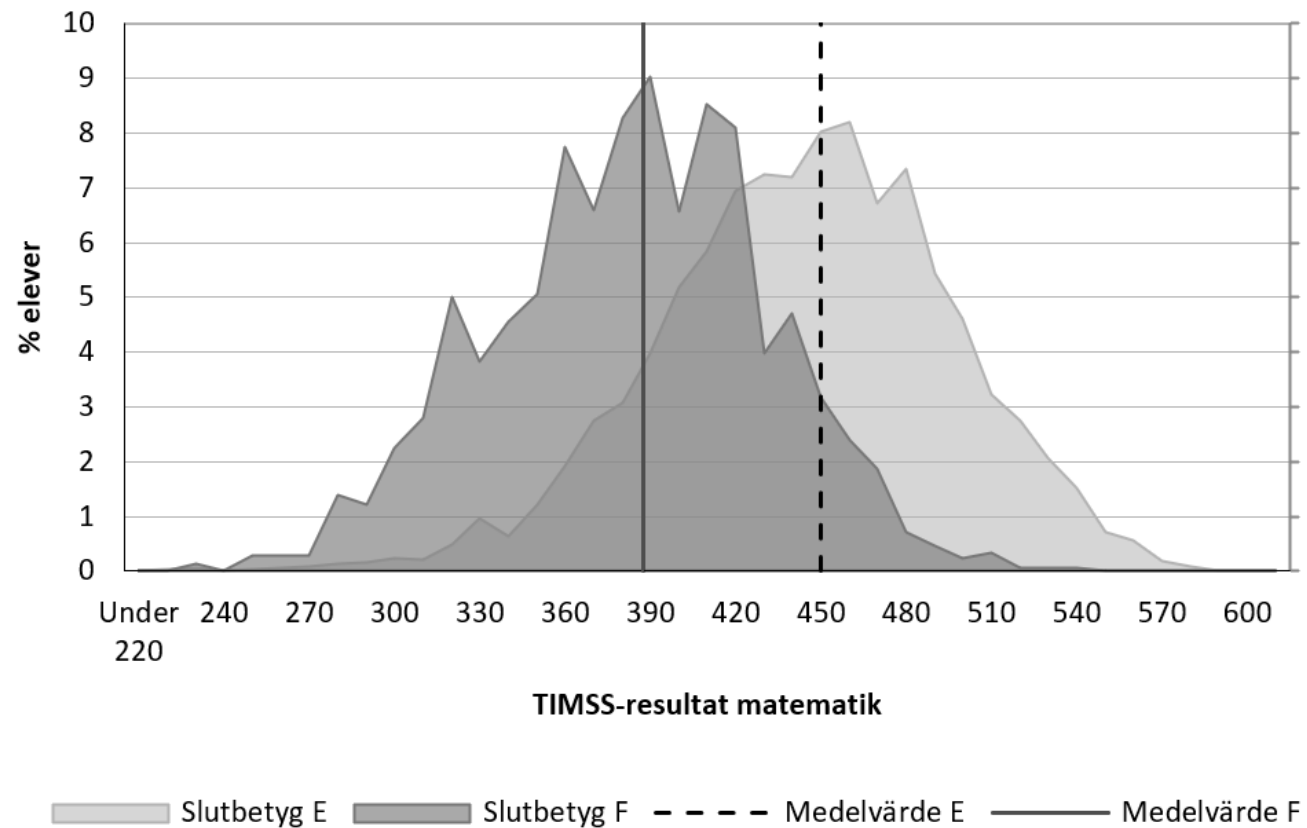

Källa: Skolverket (2010). Ålderseffekt och årskurseffekt. En sammanfattande bild och grundläggande metodgenomgång, figur 4 s. 13.

Räcker lovskola?

Figur 3.5 Resultatfördelning i TIMSS 2015

Elever som fick F eller E i slutbetyg från grundskolan

Vår slutsats

- Nej, lovskola räcker inte.
- Vi behöver i stället skapa,
 - Ett robust system som adderar obligatorisk undervisningstid (för både HVM och elev),
 - Som kan ges under andra förutsättningar än ordinarie undervisning och
 - Som ges i samband/anslutning till ordinarie undervisning under ordinarie terminer.

Vår slutsats

- Ett sådant system har funnits.
- Läroplanen 1969 reglerade förekomst av "resurstimmar".
- Resurstimmar användes för undervisning i halvklass eller utvald grupp.
- Fokus på lågstadiet och främst matematik och svenska.

Våra förslag och bedömningar

Försöksverksamhet med förstärkningsundervisning

- Vad är egentligen bäst (anno 2024), halvklassundervisning eller elevurval?
- Vet ej! Därför försöksverksamhet.
- Tre år, cirka 300 slumpade skolor och 16 000 elever i åk 1, 4 och 7.
- FT i matematik, svenska/sva (sv/sva 3/2/1 per vecka, ma 2/2/2).
- Reglerade gruppstorlekar.
- Kostar totalt 157 mnkr.
- Skolverket leder och utvärderar
- Anslag för följeforskning.

Bedömning om fullskalig reform

- Timplanereform där förstärkningstimmar tillförs, utöver garanterad undervisningstid.
- Obligatoriskt för huvudman, obligatoriskt för elev.
- Utformning styrs av resultat från försöksverksamhet.
- Olika tänkbara modeller
 - Elevurval alla stadier
 - Halvklass vissa, elevurval vissa
 - Halvklass för alla
- Kostnader 1,6-5 miljarder/år.
- Finansieras genom inställd reform med utökning om 178 h i lågstadiet.

Övriga bedömningar och förslag

Sommarlovskola

- Regeringen i BP25.
- Vi bedömer 4-6 veckor, minst 25 h/v.
- Åk 1-9 + språkintrö GY, 24 000 elever.
- Färdighetsträning i svenska språket.
- Frivilligt för HVM och elev; omfattande tid + regionala skillnader.

- Kostnad: 332-389 mnkr/sommar.
Regeringskansliet

Gå om årskurs, årskursplacering mm

- Litet användande, regelverket inget hinder.
- Finns belägg för att positiva effekter *kan* uppstå.
- Uppdrag att ta fram forskningssammanställning.

Tack!

